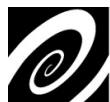

Memo inzake de rechten van gearresteerden nr. 2 Het recht op informatie

Een memo voor juristen opgesteld door het Open Society Justice Initiative om rechtsbijstandverleners te helpen bij het voeren van juridische procedures inzake het recht van gedetineerden om geïnformeerd te worden over de reden van hun aanhouding en de aard en reden van iedere beschuldiging of aanklacht tegen hen; het recht om geïnformeerd te worden over hun verdedigingsrechten en het recht op toegang tot het bewijs waarop de beschuldigingen zijn gebaseerd.

Juni 2012

OPEN SOCIETY
JUSTICE INITIATIVE

INHOUDSOPGAVE

HOE KUNT U DEZE MEMO GEBRUIKEN	3
I. HET RECHT OM GEÏNFORMEERD TE WORDEN OVER DE REDENEN VOOR ARRESTATIE OF BESCHULDIGING	5
EUROPEES VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN DE MENS	5
<i>Recht om geïnfomeerd te worden over de redenen van arrestatie</i>	<i>5</i>
<i>Recht om geïnfomeerd te worden over de aard en de reden van de beschuldiging</i>	<i>7</i>
RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD BETREFFENDE HET RECHT OP INFORMATIE IN STRAFPROCEDURES	8
ANDERE INTERNATIONALE MAATSTAVEN.....	9
<i>Internationaal Verdrag inzake de Burgerrechten en Politieke Rechten.....</i>	<i>9</i>
<i>Recht om geïnfomeerd te worden over de redenen van arrestatie</i>	<i>9</i>
<i>Recht om geïnfomeerd te worden over de aard en de reden van de aanklacht.....</i>	<i>10</i>
<i>Beginnelsen inzake de bescherming van alle categorieën gedetineerden en gevangenen</i>	<i>11</i>
CONCLUSIE	11
II. HET RECHT OM GEÏNFORMEERD TE WORDEN OVER RECHTEN	12
EUROPEES VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN DE MENS	12
RECHTLIJN BETREFFENDE HET RECHT OP INFORMATIE IN STRAFPROCEDURES	14
ANDERE INTERNATIONALE EN EUROPESE MAATSTAVEN	15
<i>Internationaal Verdrag inzake de Burgerrechten en Politieke Rechten.....</i>	<i>15</i>
<i>Europees Comité ter Voorkoming van Foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.....</i>	<i>15</i>
<i>Het VN-Verdrag tegen Foltering.....</i>	<i>15</i>
<i>Grondbeginselen betreffende de rol van advocaten</i>	<i>16</i>
<i>Beginnelsen inzake de bescherming van alle categorieën gedetineerden en gevangenen</i>	<i>16</i>
CONCLUSIE	16
III. HET RECHT OP TOEGANG TOT HET BEWIJS	16
EUROPEES VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN DE MENS	17
RECHTLIJN BETREFFENDE HET RECHT OP INFORMATIE IN STRAFPROCEDURES	19
ANDERE INTERNATIONALE MAATSTAVEN.....	19
<i>Internationaal Verdrag inzake de Burgerrechten en Politieke Rechten.....</i>	<i>19</i>
CONCLUSIE	20
CONCLUSIE BETREFFENDE HET RECHT OP INFORMATIE.....	20

HOE KUNT U DEZE MEMO GEBRUIKEN

1. Mensen die aangehouden zijn of ondervraagd worden door de politie vanwege een verdenking van betrokkenheid bij een strafbaar feit bevinden zich vaak in een kwetsbare positie. Deze kwetsbaarheid wordt vergroot wanneer mensen geen informatie krijgen over waarom zij worden vastgehouden, welke beschuldigingen en bewijs er tegen hen bestaan en wat hun rechten zijn. Kennis is macht, en één van de belangrijkste factoren in het garanderen van eerlijke procedures is of verdachten een afdoende gedetailleerd begrip hebben van hun situatie en van hun rechten.
2. Hoewel in de meeste Europese landen wettelijke voorzieningen zijn getroffen met betrekking tot de verdedigingsrechten van verdachten in strafrechtelijke procedures, verschilt de mate waarin deze rechten worden nageleefd en hun effectiviteit aanzienlijk van land tot land. Er bestaan grote verschillen in de wijze waarop verdachten informatie krijgen, het niveau van detail dat wordt vereist en het moment waarop de informatie moet worden verstrekt.
3. In de afgelopen jaren zijn er in Europa belangrijke ontwikkelingen geweest richting het vaststellen van duidelijke minimumnormen voor rechten van gearresteerden – de rechten van verdachten gedurende de eerste stadia van strafrechtelijke procedures. Het Justice Initiative steunt deze ontwikkelingen door de publicatie van een serie memo's met standaardargumenten die technische ondersteuning bieden aan juristen die op nationaal niveau gerechtelijke procedures voeren inzake de rechten van arrestanten.
4. Deze memo biedt een overzicht van de actuele regionale en internationale juridische normen inzake de rechten van verdachten om informatie te verkrijgen gedurende gerechtelijke procedures. Er zijn drie aspecten van het recht op informatie:
 - a) het recht om geïnformeerd te worden over de redenen van de arrestatie en de aard en reden van de beschuldiging of aanklacht;
 - b) het recht om geïnformeerd te worden over de rechten van de verdediging; en
 - c) het recht om toegang te hebben tot het bewijs waarop de beschuldigingen zijn gebaseerd.
5. Deze memo gaat in op de juridische normen van het Europese Verdrag inzake de Rechten van de Mens en de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, die worden ondersteund door de beginselen en maatstaven van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, het VN-Comité voor de Rechten van de Mens en andere Europese en VN-instellingen. Specifieke aandacht wordt geschonken aan de Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht op informatie in strafprocedures, die nieuwe en bindende normen stelt voor de EU.
6. Het Justice Initiative moedigt juristen aan om de research en argumenten in deze memo te gebruiken om het procederen op nationaal niveau te ondersteunen. Het voeren van juridische procedures kan een effectief middel zijn om een nationaal strafrechtelijk systeem dat nalaat om op adequate wijze te voorzien in rechten voor gearresteerden, te veranderen. Het Justice Initiative volgt ontwikkelingen in landen waar successen zijn geboekt in het herzien van wetten aangaande rechten voor gearresteerden. Mocht u van plan zijn om met dit doel een procedure op te starten, of bent u reeds bij een dergelijke zaak betrokken, neemt u dan s.v.p. contact met ons op. Wij kunnen mogelijk informatie verschaffen aangaande hervormingen die al zijn doorgevoerd in vergelijkbare rechtssystemen die uw zaak kunnen ondersteunen, of u in contact brengen met andere juristen of organisaties die succesvol procedures hebben gevoerd met betrekking tot deze kwestie.
7. Het Justice Initiative heeft haar uiterste best gedaan om er voor te zorgen dat onze informatie correct is. Deze memo dient echter alleen ter informatie en mag niet worden opgevat als juridisch advies. De manier waarop u deze memo kunt gebruiken zal afhangen van de kenmerken van uw zaak, de situatie van uw cliënt en de specifieke eigenschappen van uw nationale rechtssysteem.

8. Mocht u vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van de memo, een vertaling van deze memo in een andere taal wensen te ontvangen, of het Justice Initiative op de hoogte willen houden van zaken in uw land met betrekking tot het recht op informatie en andere rechten van gearresteerden, neemt u dan s.v.p. contact op met:

Marion Isobel

Associate Legal Officer, National Criminal Justice Reform

Open Society Justice Initiative

Tel: +36 1 882 3154. misobel@osieurope.org

I. HET RECHT OM GEÏNFORMEERD TE WORDEN OVER DE REDENEN VOOR ARRESTATIE OF BESCHULDIGING

1. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het VN-Comité voor de rechten van de mens hebben van oudsher het belang benadrukt dat verdachten van basale informatie worden voorzien, aangezien dit hun recht op een eerlijk proces beschermt en een waarborg vormt tegen willekeurige detentie. Meer specifiek garandeert het Europese Verdrag inzake de Rechten van de Mens (EVRM) het recht van een ieder die gearresteerd is om geïnformeerd te worden over de redenen van zijn aanhouding en iedere aanklacht tegen hem en het recht van een ieder die wordt beschuldigd van een strafbaar feit om geïnformeerd te worden over de aard en reden van de beschuldiging tegen hem. Deze rechten zijn ook bevestigd door het VN-Comité voor de rechten van de mens en de Verenigde Vergadering van de VN.
2. In aanvulling hierop heeft de Raad van de Europese Unie het recht op informatie aangewezen als een belangrijk onderdeel van een lange termijnplan om de rechten van verdachten in strafrechtelijke procedures in de gehele Europese Unie te versterken en te beschermen. De EU heeft bindende wetgeving aangenomen die dit onderwerp reguleert, waardoor van alle lidstaten wordt vereist dat zij wetten, regels en bestuurlijke voorzieningen van kracht laten worden die nodig zijn om te verzekeren dat zij aan de Richtlijn voldoen.

Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens

Recht om geïnformeerd te worden over de redenen van arrestatie

3. Alle mensen die gearresteerd zijn, hebben het grondrecht om te weten waarom zij van hun vrijheid worden beroofd. Artikel 5 lid 2 van het EVRM stelt: “Een ieder die gearresteerd is moet onverwijld en in een taal die hij verstaat op de hoogte worden gebracht van de redenen van zijn arrestatie en van alle beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht.” Het EHRM heeft uitgelegd dat dit een elementaire waarborg is tegen willekeurige behandeling en een integraal onderdeel van het beschermingssysteem dat artikel 5 biedt.¹
4. Het woord “arrestatie” heeft een eigenstandige betekenis en verwijst naar het moment waarop een persoon van zijn/haar vrijheid wordt beroofd.² Alle gedetineerden moeten voorzien worden van deze informatie zodat zij de rechtmatigheid van hun detentie kunnen aanvechten. Volgens het EHRM kan “iemand die het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie geen effectief gebruik maken van dat recht tenzij hij of zij onverwijld en afdoende wordt geïnformeerd over de redenen waarop het ontnemen van zijn vrijheid is gebaseerd.”³
5. *Taal en bijzonderheden.* De informatie moet worden overgebracht op een wijze die de betrokkene kan begrijpen, in “eenvoudige, niet-technische bewoordingen” en dient de “wettelijke en feitelijke redenen” voor de arrestatie te beslaan.⁴ In *Fox, Campbell and Hartley v the UK* stelde het EHRM bijvoorbeeld vast dat het onvoldoende is wanneer de agent die de arrestatie verricht, simpelweg tegen de verdachten zegt dat ze gearresteerd worden op basis van een bepaalde wet op verdenking van terrorisme. Zij moeten geïnformeerd worden over “de redenen waarom zij verdacht worden terroristen te zijn” en over

¹ *Shamayev and Others v. Georgia and Russia*, EHRM, uitspraak van 12 april 2005 para. 413; *Fox, Campbell and Hartley v the UK*, EHRM, uitspraak van 30 augustus 1990, para. 40.

² *Van der Leer v. the Netherlands*, EHRM, uitspraak van 21 februari 1990, para. 27.

³ *Shamayev and Others v. Georgia and Russia*, EHRM, uitspraak van 12 april 2005 para. 413. Zie ook *Van der Leer v. the Netherlands*, EHRM, uitspraak van 21 februari 1990, para. 28; Zie ook *Fox, Campbell and Hartley v the UK*, EHRM, uitspraak van 30 augustus 1990, para. 40; *X v. the United Kingdom*, EHRM, uitspraak van 5 november 1981, para. 66.

⁴ *Fox, Campbell and Hartley v the UK*, EHRM, uitspraak van 30 augustus 1990, para. 40.

“hun verdachte betrokkenheid bij specifieke strafbare feiten en hun verdachte lidmaatschap van verboden organisaties”.⁵

6. *Onverwijld*. Het EVRM vereist dat de informatie “onverwijld” wordt verstrekt, wat betekent dat het direct of zo snel als praktisch mogelijk nadat de persoon zijn vrijheid ontnomen is, moet worden gegeven. Het is echter moeilijk om uit de jurisprudentie van het EHRM precieze regels te distilleren over de parameters die door het EHRM acceptabel worden geacht, aangezien dit aspect in maar weinig zaken aan de orde is gekomen. Het EHRM heeft iedere zaak op zijn eigen merites beoordeeld en heeft vermeden om maximale tijdslimieten te stellen. In *Kaboulov v Ukraine*, bijvoorbeeld, was de verzoeker gearresteerd om uitgezet te worden en oordeelde het EHRM dat een vertraging van 40 minuten voordat hij werd geïnformeerd over de redenen van zijn aanhouding geen strijdigheid met artikel 5 lid 2 opleverde.⁶ In vergelijking hiermee stelde het EHRM in *Saadi v the United Kingdom* wel een inbreuk op artikel 5 lid 2 vast in het geval waarin een asielzoeker pas na 76 uur werd geïnformeerd over de redenen van zijn detentie in een opvangcentrum.⁷ Voorts heeft het EHRM zich in het bijzonder flexibel getoond in zaken waarin sprake was van onderzoek naar vermoedelijke terroristen en bepaald dat het voldoende kan zijn om aanvankelijk de aard van de aanklacht in zijn algemeenheid bekend te maken en korte tijd later meer bijzonderheden te verschaffen.⁸ Het EHRM zal korte vertragingen in het verschaffen van informatie op grond van artikel 5 lid 2 door de vingers zien, maar alleen als er in de specifieke casus sprake is van bijzondere kenmerken en complexiteiten. Als algemene regel geldt dat informatie over de redenen van de arrestatie onverwijld nadat de persoon is aangehouden, moet worden gegeven.
7. *Afdoende onderbouwing*. Tijdens de periode onmiddellijk na arrestatie dient de verdachte geïnformeerd te worden over de redenen van zijn aanhouding en de aanklacht tegen hem. Als de autoriteiten vervolgens doorgaan de verdachte vast te houden, is het mogelijk dat de redenen die de arrestatie aanvankelijk rechtvaardigden, niet meer afdoende zijn. Zo is bijvoorbeeld “redelijke verdenking van het hebben begaan van een strafbaar feit” een afdoende rechtvaardiging om tot arrestatie over te gaan⁹, maar “er komt een moment waarop [redelijke verdenking] niet langer genoeg is” en aanvullende “relevante en afdoende” redenen gegeven moeten worden om de voortdurende vrijheidsbeneming te rechtvaardigen.¹⁰ Het Hof heeft bovendien bepaald dat de autoriteiten niet kunnen terugvallen op de redenen die de detentie aanvankelijk rechtvaardigden door eenvoudigweg naar die redenen te verwijzen; de autoriteiten moeten veeleer toelichten waarom die redenen nog steeds van toepassing zijn, onder verwijzing naar specifieke feiten ten aanzien van het gedrag en de persoonlijke omstandigheden van de gedetineerde.¹¹ Aangezien het doel van artikel 5 lid 1 is om te verzekeren dat de verdachte voldoende informatie heeft om de rechtmatigheid van zijn detentie aan te vechten, volgt hieruit dat de autoriteiten een voortdurende verplichting hebben om informatie vrij te geven. Autoriteiten van de staat moeten de verdachte informeren over de veranderende redenen van zijn detentie gedurende de gehele periode dat hij wordt vastgehouden.

⁵ *Fox, Campbell and Hartley v the UK*, EHRM, uitspraak van 30 augustus 1990, para. 41.

⁶ *Kaboulov v. Ukraine*, EHRM, uitspraak van 19 november 2009, para. 147.

⁷ *Saadi v. the United Kingdom*, EHRM, uitspraak van 29 januari 2008, paras. 84-85.

⁸ *Fox, Campbell and Hartley v the UK*, EHRM, uitspraak van 30 augustus 1990, para. 40. Zie ook *Murray v. the United Kingdom*, EHRM, 28 oktober 1994, para. 72.

⁹ EVRM, Artikel 5 lid 1 sub c.

¹⁰ *McKay v. UK*, EHRM, uitspraak van 3 oktober 2006, in para. 45; *Khudoyorov v. Russia*, EHRM, uitspraak van 8 november 2005, in para. 174.

¹¹ *Savenkova v. Russia*, EHRM, uitspraak van 4 maart 2010, para. 84. *Clooth v. Belgium*, EHRM, uitspraak van 5 maart 1998, in para. 41.

Recht om geïnformeerd te worden over de aard en de reden van de beschuldiging

8. Wanneer een persoon wordt vervolgd wegens een strafbaar feit, ontstaat een volgende verplichting voor de autoriteiten en wel om actief maatregelen te treffen om die persoon van gedetailleerde informatie te voorzien over de beschuldiging tegen hem en om te verzekeren dat hij die informatie begrijpt. Artikel 6 lid 3 sub a van het EVRM bepaalt dat een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld “onverwijld, in een taal die hij verstaat en in bijzonderheden, op de hoogte [moet] worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging”. Het EHRM heeft de rationale van dit artikel toegelicht: de verdachte dient zoveel informatie te krijgen als noodzakelijk is om “ten volle de reikwijdte van de aanklacht tegen hem te begrijpen met het oog op het voorbereiden van een adequate verdediging”.¹²
9. In hoeverre het aanbod van informatie voldoende is dient beoordeeld te worden in het licht van artikel 6 lid 3 sub b van het EVRM, dat een ieder het recht geeft om over voldoende tijd en faciliteiten te beschikken die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging, en in het licht van het meer algemene recht op een eerlijke behandeling van de zaak zoals belichaamd in artikel 6 lid 1 van het EVRM.¹³
10. *Positieve verplichting.* Het informeren over de aard en de reden van de beschuldiging is een positieve verplichting die actieve maatregelen vereist van de aanklager of de politie. Het is niet voldoende om de informatie slechts beschikbaar te maken als de verdachte hierom verzoekt. Het EHRM heeft benadrukt dat de verplichting “uitsluitend rust op de schouders van de vervolgende autoriteiten en niet passief kan worden nageleefd door informatie beschikbaar te maken maar deze niet onder de aandacht van de verdediging te brengen”.¹⁴ Van de autoriteiten kan geëist worden om aanvullende maatregelen te treffen om de informatie onder de aandacht van de verdachte te brengen en te verzekeren dat de verdachte de informatie ook daadwerkelijk begrepen heeft.¹⁵ Het feit dat een verdachte het recht heeft op toegang tot het dossier of het bewijs ontslaat de vervolgende autoriteiten niet van hun verplichting om de verdachte onverwijld en in detail te informeren over de volledige beschuldiging die tegen hem is ingebracht.¹⁶
11. *Taal en vorm.* Over de vorm van de informatie: artikel 6 lid 3 sub a van het EVRM stelt geen specifieke eisen aan de manier waarop de verdachte geïnformeerd dient te worden over de aard en de reden van de beschuldiging tegen hem. Onder sommige omstandigheden kan een mondelinge mededeling acceptabel worden geacht;¹⁷ in andere zaken echter vond het EHRM dat de omstandigheden een schriftelijke mededeling vereisten, waarbij bijvoorbeeld werd opgemerkt dat een buitenlandse beschuldigde in een nadelige positie wordt gebracht als hij niet voorzien wordt van een schriftelijke vertaling van de tenlastelegging in een taal die hij begrijpt.¹⁸
12. *Inhoud.* Ten aanzien van de inhoud van de informatie geldt dat een verdachte op zijn minst op de hoogte gebracht dient te worden van de “materiële feiten die hij gepleegd zou hebben die de basis vormen van de beschuldiging, en van de aard van de beschuldiging, namelijk de juridische kwalificatie van deze materiële feiten”.¹⁹ De hoeveelheid, gedetailleerdheid en nauwkeurigheid van de informatie die aan de verdachte overgebracht

¹² *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000, para. 60.

¹³ *Vaudelle v France*, EHRM, uitspraak of 30 januari 2001, para. 35; *F.C.B. v Italy*, EHRM, uitspraak van 28 augustus 1991, para. 29.

¹⁴ *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000, para. 65.

¹⁵ *Brozicek v Italy*, EHRM, uitspraak van 19 december 1989, para. 41; *Kamasinski v Austria*, EHRM, uitspraak van 19 december 1989, para. 79; *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000, para. 65.

¹⁶ *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000, paras. 64-65.

¹⁷ Bijvoorbeeld *Pélissier and Sassi v France*, EHRM, uitspraak van 26 maart 1999, para. 53.

¹⁸ *Kamasinski v Austria*, EHRM, uitspraak van 19 december 1989, para. 79.

¹⁹ *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000, para. 59. Zie ook *Pélissier and Sassi v France*, EHRM, uitspraak van 26 maart 1999, para. 51.

dient te worden en het tijdstip waarop dit dient te gebeuren is afhankelijk van de specifieke complexiteit en aard van de zaak.²⁰ In *Brozicek v Italy*, bijvoorbeeld, oordeelde het EHRM dat de details die verstrekt waren afdoende waren om te voldoen aan artikel 6 lid 3 sub a van het EVRM omdat de mededeling “in voldoende mate de strafbare feiten opsomde waarvan hij werd beschuldigd en de plaats en de datum waarop die feiten gepleegd zouden zijn, verwees naar de relevante artikelen van het Wetboek van Strafrecht en de naam van het slachtoffer bevatte.”²¹

13. Het is echter onacceptabel als de mededeling vaag is over essentiële bijzonderheden zoals de tijd en de plaats van het veronderstelde strafbare feit. In *Mattoccia v Italy*²² stelde het EHRM een inbreuk op artikel 6 lid 3 sub a en b juncto artikel 6 lid 1 van het EVRM vast, waarbij het Hof benadrukte dat “het voorzien in volledige, gedetailleerde informatie met betrekking tot de aanklacht tegen een verdachte een essentieel vereiste is om te verzekeren dat de procedure eerlijk verloopt”.²³
14. *Onverwijld*. Artikel 6 lid 3 sub a vereist dat de informatie onverwijld wordt verstrekt, gedurende de eerste stadia van de procedure. In *Mattoccia v Italy* bekritiseerde het EHRM de nationale autoriteiten omdat zij de verdachte niet hadden voorzien van voldoende informatie voor zijn eerste verhoor door de politie en omdat zij geen toegang hadden verschaft tot het bewijs in het dossier van de aanklager tot het einde van het vooronderzoek.²⁴
15. *Voortdurende verplichting*. Hoewel de betrokkene onverwijld geïnformeerd dient te worden over de aanklacht tegen hem, duurt de verplichting om informatie over de beschuldiging tegen de verdachte te verschaffen ook voort. Daarom is het onacceptabel als de aanklager de beschuldiging tegensprekt of aanpast zonder de beschuldigde daarvan op de hoogte te stellen. Zo stelde het EHRM in *Pélissier and Sassi v France* een inbreuk op artikel 6 lid 3 sub a EVRM vast omdat de verzoekers niet waren geïnformeerd dat de feiten tegen hen opnieuw waren gekwalificeerd en dat zij werden verdacht van een variant op het oorspronkelijke strafbare feit.²⁵

Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht op informatie in strafprocedures

16. Het recht op informatie is nu wettelijk vastgelegd op EU-niveau, met aanzienlijke gevolgen voor de verplichtingen van de lidstaten. Op 26 april 2012 heeft de Raad van de Europese Unie en het Parlement een richtlijn ter bescherming van het recht op informatie in strafprocedures²⁶ goedgekeurd, als onderdeel van de *Resolutie aangaande een routekaart ter versterking van de procedurele rechten van verdachten of beklaagden in strafprocedures* (“de EU-routekaart”).²⁷
17. Deze richtlijn stelt minimumvereisten die gelden voor de hele EU aan het informeren van verdachten en beklaagden over de zaak tegen hen. Alle lidstaten zijn nu verplicht om wetten, regels en bestuurlijke voorzieningen van kracht te laten worden die nodig zijn om te verzekeren dat zij aan de Richtlijn voldoen. De Richtlijn is bindend en afdwingbaar; individuele burgers kunnen actie ondernemen tegen de staat voor elke tekortkoming in het op de juiste wijze implementeren ervan.²⁸

²⁰ *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000, para. 60.

²¹ *Brozicek v Italy*, EHRM, uitspraak van 19 december 1989, para. 42.

²² *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000.

²³ *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000, para. 59.

²⁴ *Mattoccia v Italy*, EHRM, uitspraak van 25 juli 2000, para. 63-64.

²⁵ *Pélissier and Sassi v France*, EHRM, uitspraak van 26 maart 1999, para. 50-56.

²⁶ *Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht op informatie in strafprocedures* 2010/0215(COD), COM(2010) 392/3. Deze richtlijn vormt maatregel B van de EU-routekaart.

²⁷ Resolutie van de Raad van 30 november 1999, (2009/C 295/01).

²⁸ *Van Duyn v Home Office*, Europees Hof van Justitie, uitspraak van 4 december 1974.

18. Artikel 3 van de Richtlijn vereist dat iedere persoon die wordt verdacht of beschuldigd van een strafbaar feit – ongeacht of hij is gearresteerd, gedetineerd, of formeel in staat van beschuldiging gesteld – basale informatie verkrijgt over zijn procedurele rechten.
- “1. De lidstaten zien erop toe dat verdachten of beklaagden onverwijld informatie krijgen over ten minste de volgende procedurele rechten, zoals die van toepassing zijn op grond van het nationale recht, opdat deze rechten daadwerkelijk kunnen worden uitgeoefend:
- (a) het recht op toegang tot een advocaat;
 - (b) het recht op kosteloze rechtsbijstand en de voorwaarden waaronder deze bijstand kan worden verkregen;
 - (c) het recht op informatie over de beschuldiging overeenkomstig artikel 6;
 - (d) het recht op vertolking en vertaling;
 - (e) het zwijgrecht.
2. De lidstaten zien erop toe dat de in lid 1 bedoelde informatie mondeling of schriftelijk en in eenvoudige en toegankelijke bewoordingen wordt verstrekt, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele specifieke behoeften van kwetsbare verdachten of beklaagden.”
19. Artikel 6 van de Richtlijn beschermt specifiek het recht om geïnformeerd te worden over de beschuldiging. Alle verdachten of beklaagden moeten “informatie ontvangen over het strafbare feit waarvan zij worden verdacht of beschuldigd. Deze informatie wordt onverwijld verstrekt en is zo gedetailleerd als noodzakelijk is om het eerlijke verloop van de procedure en de daadwerkelijke uitoefening van de rechten van de verdediging te waarborgen.”
20. Overweging 28 biedt nadere verduidelijking over het tijdstip waarop de informatie over de beschuldiging moet worden gegeven en de inhoud ervan. Het vereist dat de informatie “onverwijld [moet] worden verstrekt, en uiterlijk vóór het eerste officiële verhoor door de politie of een andere bevoegde autoriteit”. Het vermeldt ook dat de mededeling voldoende details moet bevatten om een eerlijk verloop van de procedure te garanderen, waaronder een “omschrijving van de feiten, met inbegrip van, indien bekend, tijd en plaats en de mogelijke wettelijke kwalificatie van het vermeende strafbare feit”.
21. Concluderend: de Richtlijn betreffende het recht op informatie bevat gedetailleerde verplichtingen voor alle lidstaten van de EU en specificeert de minimumregels voor het verstrekken van informatie aan verdachten en beklaagden. Deze verplichtingen, die de minimum maatstaven zoals bepaald door het EHRM weergeven en verduidelijken, dienen te worden geïmplementeerd in de nationale wetgeving en praktijk van alle lidstaten.

Andere internationale maatstaven

22. Een aantal andere internationale instellingen heeft het fundamentele belang van het recht op informatie benadrukt en de maatstaven van het EHRM verduidelijkt en uitgebreid.

Internationaal Verdrag inzake de Burgerrechten en Politieke Rechten

23. Het VN-Comité voor de Rechten van de Mens, dat toetst aan het IVBPR, heeft de uitgangspunten zoals bepaald door het EHRM bevestigd en vastgesteld dat een ieder het recht heeft om geïnformeerd te worden over de redenen voor arrestatie en om voorzien te worden van details inzake de aard en de reden van de beschuldigingen tegen hem. Het Comité voor de Rechten van de Mens is voorts verder gegaan dan het EHRM in het bepalen wat zij verstaat onder ‘onverwijld’ informeren.

Recht om geïnformeerd te worden over de redenen van arrestatie

24. Artikel 9 lid 2 van het IVBPR bepaalt dat “iedere gearresteerde bij zijn arrestatie op de hoogte gebracht dient te worden van de redenen van zijn arrestatie en onverwijld op de hoogte gebracht dient te worden van de beschuldigingen die tegen hem zijn ingebracht”.

Het Comité heeft toegelicht dat “een van de belangrijkste redenen voor het vereiste van ‘onverwijld’ informatie over een strafrechtelijke aanklacht is om een gedetineerde de mogelijkheid te geven om een spoedige beslissing door een bevoegde rechterlijke autoriteit te vragen over de rechtmatigheid van zijn of haar detentie”.²⁹ In *Krasnova v Kyrgyzstan* heeft het Comité voor de Rechten van de Mens verduidelijkt wat zij verstaat onder ‘onverwijld’ op de hoogte brengen, waarbij zij een inbreuk op artikel 9 lid 2 vaststelde omdat de verzoeker gedurende de eerste 24 uur van zijn detentie niet was geïnformeerd over de redenen van zijn arrestatie.³⁰

25. In *Drescher Caldas v. Uruguay* heeft het Comité voor de Rechten van de Mens verduidelijkt welk niveau van gedetailleerdheid wordt vereist door artikel 9 lid 2 van het IVBPR. Het Comité heeft bepaald dat de informatie voldoende moet zijn om de verdachte in staat te stellen “om onmiddellijk stappen te ondernemen om zijn vrijlating te bewerkstelligen wanneer hij meent dat de gegeven redenen ongeldig zijn of ongegrond”.³¹ In deze zaak oordeelde het Comité dat het niet afdoende was om de verzoeker simpelweg te informeren dat hij was gearresteerd op grond van de “directe veiligheidsmaatregelen” van Uruguay zonder enige indicatie te geven van de inhoud van de klacht tegen hem.³² Vergelijkbaar oordeelde het EHRM in *Carballal v. Uruguay* dat het onvoldoende was om een persoon slechts te informeren dat hij gearresteerd was wegens “subversieve activiteiten” zonder uitleg over de reikwijdte en de aard van de activiteiten die op grond van de relevante wetgeving een strafbaar feit opleveren.³³

Recht om geïnformeerd te worden over de aard en de reden van de aanklacht

26. Artikel 14 lid 3 sub a van het IVBPR weerspiegelt artikel 6 lid 3 sub a van het EVRM door te bevestigen dat een ieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd “onverwijld en in bijzonderheden, in een taal die hij verstaat, op de hoogte dient te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging”. Het Comité voor de Rechten van de Mens is echter verder gegaan dan het EHRM in het specificeren hoe dit recht in de praktijk dient te worden gerespecteerd. In Algemene Aanbeveling 32 heeft het Comité voor de Rechten van de Mens de volgende veelomvattende en overkoepelende richtlijn voor de toepassing van artikel 14 lid 3 sub a gegeven.
27. Ten eerste heeft het Comité met betrekking tot de **reikwijdte van het recht** uitdrukkelijk erkend dat een ieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft om over de aanklacht tegen hem geïnformeerd te worden, ongeacht of hij formeel is gearresteerd of gedetineerd. Het Comité heeft gespecificeerd dat artikel 14 lid 3 sub a “van toepassing is op alle strafrechtelijke aanklachten, inclusief die tegen personen die niet gedetineerd zijn, maar niet op strafrechtelijke onderzoeken die voorafgaan aan het uitbrengen van de aanklacht”.³⁴
28. Ten tweede heeft het Comité met betrekking tot **het tijdstip waarop geïnformeerd moet worden** bepaald dat “het recht om ‘onverwijld’ op de hoogte gesteld te worden van de

²⁹ *Campbell v Jamaica*, VN-CRM, beslissing van 30 maart 1992, U.N. Doc CCPR/C/44/D/248/1987

³⁰ *Krasnova v Kyrgyzstan*, VN-CRM, beslissing van 29 maart 2011, U.N. Doc.

CCPR/C/101/D/1402/2005, in para 8.5. Zie ook *P. Grant v. Jamaica*, VN-CRM, beslissing van 22 maart 1996, U.N. Doc. GAOR, A/51/40 (vol. II), para. 8.1; en *Paul Kelly v. Jamaica*, VN-CRM, beslissing van 8 april 1991, U.N. Doc. CCPR/C/41/D/253/1987 in para 5.8.

³¹ *Drescher Caldas v. Uruguay*, VN-CRM, beslissing van 21 juli 1983, U.N. Doc. Supp. No. 40 (A/38/40) in para 13.2.

³² *Adolfo Drescher Caldas v. Uruguay*, VN-CRM, beslissing van 21 juli 1983, U.N. Doc. Supp. No. 40 (A/38/40) in para 13.2.

³³ *Carballal v. Uruguay*, VN-CRM, beslissing van 27 maart 1981, U.N. Doc. CCPR/C/OP/1, para. 12.

³⁴ VN-CRM, Algemene Aanbeveling nr. 32, *Recht op gelijke behandeling bij de rechtbank en het tribunaal en recht op een eerlijk proces*, UN Doc. CCPR/C/GC/32, 23 augustus 2007, para. 32, 34. Zie ook *Khachatryan v. Armenia*, VN-CRM, beslissing van 28 oktober 2005, U.N. Doc. CCPR/C/85/D/1056/2002, para. 6.4.

beschuldiging vereist dat informatie wordt gegeven zodra de betrokken persoon formeel wordt vervolgd wegens een strafbaar feit op grond van de nationale wetgeving of de betrokkene in het openbaar als beschuldigde wordt aangemerkt”.³⁵ In de zaak *Williams v. Jamaica* heeft het Comité voorts verduidelijkt dat gedetailleerde informatie over de beschuldigingen moet worden gegeven “aan het begin van het vooronderzoek of bij enige andere behandeling van de zaak die de indruk wekt dat er een duidelijke officiële verdenking tegen de beschuldigde bestaat”.³⁶

29. Ten derde heeft het Comité met betrekking tot de **wijze van op de hoogte stellen** verduidelijkt dat het mondeling informeren van de verdachte over de aanklacht alleen acceptabel is wanneer die mededeling later schriftelijk wordt bevestigd.³⁷ Dit verkleint de lacune in de maatstaven die zijn vastgesteld door het EHRM en handhaaft het belang dat wordt verzekerd dat de verdachte de verstrekte informatie ook begrijpt.

Beginselen inzake de bescherming van alle categorieën gedetineerden en gevangenen

30. De Beginselen inzake de bescherming van alle categorieën gedetineerden en gevangenen, aanvaard door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 9 december 1988, specificeren de beginselen die van toepassing zijn ter bescherming van alle personen in enige vorm van detentie of gevangenschap, daarbij tevens verduidelijkend welke informatie bij arrestatie verstrekt dient te worden.³⁸ Hoewel deze resolutie niet bindend is, stelt zij wel gezaghebbende algemene normen die door de internationale gemeenschap breed gedragen worden ter bescherming van het recht van mensen op gedetailleerde informatie over een strafrechtelijke aanklacht en die daardoor invloedrijk zijn in de interpretatie van fundamentele rechten.
31. Beginsel 10 stelt de algemene regel dat “een ieder die gearresteerd wordt op het moment van zijn arrestatie geïnformeerd dient te worden over de redenen voor zijn aanhouding en onverwijld geïnformeerd dient te worden over alle beschuldigingen tegen hem.” Beginsel 11 lid 2 stelt dat “een gedetineerde en zijn raadsman, indien hij die heeft, onverwijld en volledig op de hoogte dienen te worden gebracht van ieder bevel tot detentie, tezamen met de redenen daarvoor”. Beginsel 12 specificeert nader welke niveau van gedetailleerdheid aan de gedetineerde geboden dient te worden: “(a) de redenen voor de arrestatie; (b) het tijdstip van de arrestatie en het overbrengen van de arrestant naar een plaats van bewaring en dat van zijn eerste verschijnen voor een gerechtelijke of andere autoriteit; (c) de identiteit van de betrokken politiefunctionarissen; (d) nauwkeurige informatie over de plaats van bewaring”. Op deze wijze schrijven de beginselen aanvullende belangrijke informatie voor die aan alle personen op het moment van arrestatie verstrekt dient te worden – het tijdstip van arrestatie, de identiteit van de politiefunctionarissen en de plaats van bewaring – en roept alle landen op om er alles aan te doen om ervoor te zorgen dat de mensenrechten van gedetineerde of gevangen gehouden personen worden beschermd.

Conclusie

32. Op grond van artikel 5 lid 2 van het EVRM en artikel 9 lid 2 van het IVBPR moet een persoon die zijn vrijheid ontnomen is geïnformeerd worden over de redenen van zijn arrestatie en van iedere beschuldiging tegen hem. De informatie dient gegeven te worden zo snel als praktisch mogelijk is nadat de persoon zijn vrijheid is ontnomen, hoewel sommige korte vertragingen zijn toegestaan indien deze vereist worden door de speciale

³⁵ VN-CRM, Algemene Aanbeveling nr. 32, *Recht op gelijke behandeling bij de rechtbank en het tribunaal en recht op een eerlijk proces*, UN Doc. CCPR/C/GC/32, 23 augustus 2007, para. 32, 34.

³⁶ *Desmond Williams v. Jamaica*, VN-CRM, beslissing van 8 april 1997, U.N. Doc. CCPR/C/59/D/561/1993 para. 9.2.

³⁷ VN-CRM, Algemene Aanbeveling nr. 32, *Recht op gelijke behandeling bij de rechtbank en het tribunaal en recht op een eerlijk proces*, UN Doc. CCPR/C/GC/32, 23 augustus 2007, para. 31.

³⁸ *Beginselen inzake de bescherming van alle categorieën gedetineerden en gevangenen*, UNGA, U.N. Doc A/RES/43/173.

omstandigheden van de zaak. De informatie moet worden overgebracht op een wijze die de persoon begrijpt, in eenvoudige, niet-technische bewoordingen, en dient schriftelijk verstrekt te worden. Voldoende bijzonderheden over de wettelijke en feitelijke redenen voor de arrestatie moeten gegeven worden zodat de betrokkene kan verzoeken om een onverwijld oordeel van een bevoegde gerechtelijke autoriteit over de rechtmatigheid van zijn detentie.

33. Op grond van artikel 6 lid 3 sub a van het EVRM en 14 lid 3 sub a van het IVBPR moet een ieder die beschuldigd wordt van een strafbaar feit onverwijld voorzien worden van gedetailleerde informatie over de aard en reden van de aanklacht of beschuldiging tegen hem. Deze verplichting kan niet op passieve wijze worden nageleefd; het betreft een positieve plicht die actieve maatregelen vereist van de aanklager of de politie. De informatie dient verstrekt te worden zodra de persoon in staat van beschuldiging is gesteld, in het openbaar als zodanig wordt aangemerkt, of bij het begin van het vooronderzoek of bij enige andere behandeling van de zaak die de indruk wekt dat er een duidelijke officiële verdenking tegen de beschuldigde bestaat. De informatie dient volledig te zijn om te verzekeren dat de persoon ten volle de reikwijdte van de beschuldigingen begrijpt en om de persoon in staat te stellen een effectieve verdediging te voeren. Als absoluut minimum dient de informatie de materiële feiten te bevatten die de basis vormen van de beschuldiging en de juridische kwalificatie van die feiten.
34. In aanvulling op de bestaande maatstaven van het EHRM en het Comité voor de Rechten van de Mens is het recht op informatie nu ook in wetgeving op EU-niveau opgenomen, die nieuwe bindende en afdwingbare verplichtingen schept voor alle lidstaten. De Richtlijn betreffende het recht op informatie vereist dat alle lidstaten hun wetten, regels en bestuurlijke voorzieningen aanpassen om te verzekeren dat mensen voorzien worden van specifieke informatie op het moment van arrestatie en van vervolging. Alle personen die in de EU gearresteerd worden hebben onmiddellijk nadat zij van hun vrijheid worden beroofd het recht om te weten waarom zij verdacht worden van het plegen van een strafbaar feit. Ze hebben ook het recht op gedetailleerde informatie over de aanklacht tegen hen, waaronder een beschrijving van de omstandigheden waaronder het beweerdelijke strafbare feit werd begaan en de aard en de juridische classificatie van het feit.

II. HET RECHT OM GEÏNFORMEERD TE WORDEN OVER RECHTEN

35. Het recht op een eerlijk proces kan in de praktijk alleen daadwerkelijk worden verwezenlijkt als mensen geïnformeerd worden over hun rechten, aangezien een persoon die zich niet bewust is van zijn rechten deze ook niet zal kunnen uitoefenen. Teneinde de fundamentele rechten van een eerlijk proces te beschermen dienen gerechtelijke autoriteiten alle redelijke maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat verdachten zich vanaf het allereerste begin van de strafrechtelijke procedure volledig bewust zijn van hun verdedigingsrechten.

Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens

36. Het EHRM heeft bij herhaling geoordeeld dat autoriteiten verplicht zijn om positieve maatregelen te treffen teneinde te voldoen aan de vereisten van artikel 6 EVRM voor een eerlijk proces, waaronder actief ervoor zorg dragen dat verdachten zich bewust zijn van hun rechten. Hoewel de tekst van het EVRM geen expliciete verplichting voor gerechtelijke autoriteiten bevat om verdachten te informeren over hun verdedigingsrechten, is deze verplichting door het Hof wel erkend als een onderdeel van het recht op een eerlijk proces, uitgaande van de gedachte dat het Verdrag bedoeld is om rechten te garanderen die praktisch en effectief zijn en niet theoretisch of illusoir. Het EHRM heeft geoordeeld dat dit bij uitstek geldt voor het recht op een verdediging en op een eerlijk proces.³⁹

³⁹ *Airey v Ireland*, EHRM, uitspraak van 9 oktober 1979, para. 24.

37. In *Panovits v Cyprus* was de verzoeker, een minderjarige, gearresteerd in verband met een beroving en een moord. Hij werd ondervraagd door de politie zonder advocaat en buiten de aanwezigheid van zijn voogd, en legde een bekentenis af. De regering stelde dat de autoriteiten bereid waren geweest om de verzoeker ten allen tijde zijn recht op rechtsbijstand te laten uitoefenen, als hij daar om gevraagd had. Het EHRM oordeelde dat er positieve verplichting bestaat om de verzoeker te voorzien van de noodzakelijke informatie om hem in staat te stellen om toegang te verkrijgen tot rechtsbijstand, en dat deze passieve houding een schending van artikel 6 opleverde.⁴⁰ Het EHRM oordeelde dat de autoriteiten er “actief voor hadden moeten zorgen” dat de verzoeker zijn recht op rechtsbijstand, zijn recht op kosteloze rechtsbijstand en zijn zwijgrecht begreep.
38. Het EHRM stelde in vergelijkbare omstandigheden een inbreuk op artikel 6 vast in *Padalov v Bulgaria*.⁴¹ In deze zaak was de verzoeker niet minderjarig of anderszins specifiek kwetsbaar. Hij werd gearresteerd voor een zedendelict en legde aan de politie uit dat hij zich geen advocaat kon veroorloven en dat hij niet dacht dat hij in aanmerking kwam voor kosteloze rechtsbijstand op grond van de gecompliceerde nationale regelgeving aangaande kosteloze rechtsbijstand. Het EHRM oordeelde dat de nationale autoriteiten een meer actieve houding hadden moeten aannemen om ervoor te zorgen dat hij was geadviseerd over zijn recht op kosteloze rechtsbijstand en dat zij door hun beslissing om passief te blijven hun verplichtingen hadden verwaarloosd en hadden bijgedragen aan een schending van artikel 6 EVRM.⁴²
39. Het EHRM heeft vermeden om precies te specificeren welke rechten moeten worden medegedeeld en heeft geoordeeld dat de vorm en de wijze van informeren mag verschillen afhankelijk van de omstandigheden van de zaak. Als absoluut minimum moeten de autoriteiten een cautie geven waarbij de beschuldigde wordt geïnformeerd over zijn zwijgrecht.⁴³ Het EHRM heeft echter bepaald dat “aanvullende bescherming nodig is wanneer de beschuldigde vraagt om een rechtsbijstandsverlener, want als een beschuldigde geen advocaat heeft, heeft hij minder kans om geïnformeerd te worden over zijn rechten en, als een gevolg daarvan, een kleinere kans dat deze rechten gerespecteerd worden”.⁴⁴
40. In aanvulling hierop eist het EHRM dat wanneer verdachten uitgesproken kwetsbaar zijn, als gevolg van hun leeftijd of speciale persoonlijke eigenschappen, de autoriteiten extra moeite doen om hun rechten toe te lichten, in het bijzonder het recht op een advocaat. Deze aanvullende vereisten brengen bijvoorbeeld met zich mee dat het EHRM heeft geweigerd om de betrouwbaarheid te accepteren van een voorgedrukt verklaringsformulier, ondertekend door de verzoeker, waarin zij bevestigde dat zij was gewezen op haar zwijgrecht en op haar recht op rechtsbijstand, omdat de verzoeker een alcoholiste was en daardoor extra kwetsbaar. Het EHRM oordeelde dat de autoriteiten hiermee rekening hadden moeten houden toen zij haar wezen op haar recht op bijstand door een advocaat.⁴⁵ In andere zaken, waarin de verdachten minderjarig waren, heeft het EHRM geoordeeld dat de autoriteiten dan een zwaardere verplichting hebben om te verzekeren dat de verdachte “een breed begrip heeft van de aard van het onderzoek, wat er voor hem of haar op het spel staat, inclusief de betekenis van elke straf die opgelegd kan worden, en van zijn of haar recht op verdediging en, meer specifiek, zijn of haar zwijgrecht”.⁴⁶

⁴⁰ *Panovits v. Cyprus*, EHRM, uitspraak van 11 december 2008, para. 72.

⁴¹ *Padalov v Bulgaria*, EHRM, uitspraak van 10 augustus 2006. Zie ook *Talat Tunc v Turkey*, EHRM, uitspraak van 27 maart 2007.

⁴² *Padalov v Bulgaria*, EHRM, uitspraak van 10 augustus 2006, paras. 54-56.

⁴³ *Pishchalnikov v Russia*, EHRM, uitspraak van 24 september 2009, para. 78-79.

⁴⁴ *Ibid*, para. 78.

⁴⁵ *Plonka v Poland*, EHRM, uitspraak van 31 maart 2009, para. 37-38.

⁴⁶ *Panovits v. Cyprus*, EHRM, uitspraak van 11 december 2008, para. 67; *S.C. v. the United Kingdom*, EHRM, uitspraak van XX, para. 29.

Rechtlijn betreffende het recht op informatie in strafprocedures

41. Op grond van de nieuwe richtlijn van het Europese Parlement en de Raad betreffende het recht op informatie in strafprocedures moet een ieder die in welk EU-land dan ook wordt gearresteerd op het vroegst mogelijke moment in de procedure op de hoogte gesteld worden van zijn relevante procedurele rechten in eenvoudige en toegankelijke bewoordingen.⁴⁷ De Richtlijn betreffende het recht op informatie zal een grote invloed hebben op de strafrechtelijke procedures van vele lidstaten aangezien van hen geëist zal worden dat zij hun wetgeving en praktijk aanpassen om naleving te verzekeren.
42. Artikel 3 van de Richtlijn, zoals eerder toegelicht, vereist dat een ieder die wordt verdacht of beschuldigd van een strafbaar feit – ongeacht op hij is gearresteerd, gedetineerd of formeel in staat van beschuldiging gesteld – voorzien moet worden van basale informatie over zijn procedurele rechten. Hieronder valt het recht op rechtsbijstand, het recht op kosteloze rechtsbijstand, informatie over de beschuldiging, vertolking en vertaling, en het zwijgrecht.
43. Artikel 4 van de Richtlijn biedt een extra niveau van bescherming voor verdachten of beschuldigten die zijn gearresteerd of gedetineerd. Het bevestigt dat personen die van hun vrijheid zijn beroofd, meer gedetailleerde informatie over hun rechten nodig hebben en dat deze informatie moet worden verstrekt middels een schriftelijke verklaring van rechten:
- “1. De lidstaten zien erop toe dat verdachten of beklaagden die zijn aangehouden of gedetineerd, onverwijld in het bezit worden gesteld van een schriftelijke verklaring van rechten. Zij worden in de gelegenheid gesteld om de verklaring van rechten te lezen en mogen deze in hun bezit houden zolang zij van hun vrijheid zijn beroofd.
2. Naast de in artikel 3 bedoelde informatie, bevat de in lid 1 van dit artikel bedoelde verklaring van rechten informatie over de volgende rechten, zoals die van toepassing zijn op grond van het nationale recht:
- a) het recht op toegang tot de stukken van het dossier;
 - b) het recht om consulaire autoriteiten en één persoon op de hoogte te laten stellen;
 - c) het recht op toegang tot dringende medische bijstand; en
 - d) het maximumaantal uren of dagen dat verdachten of beklaagden van hun vrijheid mogen worden beroofd voordat zij aan een gerechtelijke autoriteit moeten worden voorgeleid.
3. De verklaring van rechten bevat tevens basisinformatie over de eventuele mogelijkheden, overeenkomstig het nationale recht, om de rechtmatigheid van de aanhouding aan te vechten, om een herziening van de detentie te bekomen, of om voorlopige invrijheidstelling te verzoeken.
44. Teneinde de consistentie in de gehele EU te bevorderen is een standaardmodel van de verklaring van rechten bijgevoegd bij de Richtlijn die is vertaald in alle officiële talen van de EU. Lidstaten moeten de verklaring aan de verdachte of beklaagde ter beschikking stellen in een taal die hij begrijpt. De modelverklaring van rechten bevat een duidelijke en eenvoudige uitleg van de fundamentele rechten van personen die gearresteerd zijn, waaronder:
- “U hebt de volgende rechten wanneer u bent aangehouden of in hechtenis bent genomen. (...) U hebt het recht om vertrouwelijk met een advocaat te spreken. (...) U hebt het recht te weten waarom u bent aangehouden of in hechtenis bent genomen en waarvan u wordt verdacht of beschuldigd. (...) Als u de taal niet spreekt of verstaat die wordt

⁴⁷ Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht op informatie in strafprocedures 2010/0215(COD), COM(2010) 392/3. Deze richtlijn vormt maatregel B van de EU-routekaart.

gesproken door de politie of de andere bevoegde autoriteiten, hebt u recht op kosteloze bijstand van een tolk.”

Andere internationale en Europese maatstaven

45. Een aantal andere internationale instellingen heeft het fundamentele belang van het zonder uitstel informeren van verdachten over hun basale rechten wederom bevestigd.

Internationaal Verdrag inzake de Burgerrechten en Politieke Rechten

46. In tegenstelling tot het EVRM noemt het IVBPR expliciet het belang van informatie over verdedigingsrechten, met een nadruk op het recht op een advocaat. Artikel 14 lid 3 sub d van het IVBPR vereist dat een ieder die beschuldigd wordt van een strafbaar feit “in geval hij geen rechtsbijstand heeft, van het recht daarop in kennis [wordt] gesteld”. De *travaux préparatoires* bij artikel 14 lid 3 sub d lichten toe dat het recht om geïnformeerd te worden over het recht op rechtsbijstand “voor zichzelf spreekt”.⁴⁸ In *Barno Saidova v Tajikistan* en *Rolando v Philippines* stelde het VN-Comité voor de Rechten van de Mens inbreuken op artikel 14 lid 3 sub d vast omdat de verdachten op het moment van hun arrestatie niet waren geïnformeerd over hun recht op rechtsbijstand.⁴⁹

Europees Comité ter Voorkoming van Foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing

47. Het CVF heeft benadrukt dat alle personen die in hechtenis worden genomen “zonder uitstel uitdrukkelijk geïnformeerd” dienen te worden over hun recht om het feit van hun detentie kenbaar te laten maken aan een derde, over hun recht op een advocaat en hun recht op een medisch onderzoek.⁵⁰ Het CVF heeft deze drie rechten aangewezen als de “fundamentele beschermingsmechanismen tegen slechte behandeling van gedetineerden”.⁵¹ Het CVF heeft bij herhaling het belang benadrukt van het niet alleen bezitten van deze rechten, maar ook om over deze rechten zonder uitstel uitdrukkelijk geïnformeerd te worden:

“het CVF meent dat een formulier waarin deze rechten op een duidelijke wijze uiteengezet worden standaard verstrekt zou moeten worden aan personen die door de politie in hechtenis zijn genomen, vanaf het eerste begin van hun bewaring. Voorts zouden de betrokken personen gevraagd moeten worden om een verklaring te tekenen dat zij geïnformeerd zijn over hun rechten”.⁵²

Het VN-Verdrag tegen Foltering

48. Het VN-Subcomité voor de Voorkoming van Foltering heeft in haar landenrapporten vier basale rechten geïdentificeerd van alle personen die door de politie in hechtenis worden genomen en heeft het belang benadrukt dat verdachten voor verhoor over deze rechten geïnformeerd worden. De vier basale rechten waarover verdachten onverwijld geïnformeerd moeten worden, zijn:

(a) het recht om een advocaat te raadplegen;

⁴⁸ Extract van het Comité voor de Rechten van de Mens, 5e Sessie (1949), 6e Sessie (1950), 8e Sessie (1952), A/2929, Capt. VI, para. 84.

⁴⁹ *Barno Saidova v. Tajikistan*, VN-CRM, beslissing van 20 augustus 2004, UN Doc. CCPR/C/81/D/964/2001, para. 6.8. *Rolando v. Philippines*, VN-CRM, beslissing van 8 december 2004, UN Doc. CCPR/C/82/D/1110/2002, para. 5.6.

⁵⁰ The CPT Standards, ‘Substantive’ sections of the CPT’s General Reports’ Extract from the 2nd General Report [CPT/Inf (92) 30], para. 37.

⁵¹ The CPT Standards, ‘Substantive’ sections of the CPT’s General Reports’ Extract from the 2nd General Report [CPT/Inf (92) 30], para. 36.

⁵² The CPT Standards, ‘Substantive’ sections of the CPT’s General Reports’ Extract from the 6th General Report [CPT/Inf (96) 21], para. 16. Zie ook Extract from the 12th General Report [CPT/Inf (2002) 15] para. 44; Extract from the 7th General Report [CPT/Inf (97) 10] para. 30; Extract from the 19th General Report [CPT/Inf (2009) 27] at para 84.

- (b) het recht om een tweede en derde persoon van de detentie op de hoogte te stellen;
- (c) het recht op medisch onderzoek en
- (d) het recht op informatie over zijn of haar rechten, zowel mondeling als schriftelijk.⁵³

Grondbeginselen betreffende de rol van advocaten

49. De Grondbeginselen betreffende de rol van advocaten, aangenomen door het Congres van de Verenigde Naties over de preventie van misdaad en de behandeling van overtredders in 1990, bevat speciale waarborgen in strafrechtelijke kwesties. Beginsel 5 bepaalt dat “regeringen ervoor zullen zorgen dat alle personen op het moment van hun arrestatie of detentie of wanneer zij vervolgd worden wegens een strafbaar feit, onmiddellijk door de bevoegde autoriteit geïnformeerd worden over hun recht om bijgestaan te worden door een advocaat van hun eigen keuze.”

Beginselen inzake de bescherming van alle categorieën gedetineerden en gevangenen

50. Beginsel 13 van de Beginselen inzake de bescherming van alle categorieën gedetineerden en gevangenen, aangenomen door de Verenigde Vergadering van de VN op 9 december 1988 specificiert dat “iedere persoon zal, op het moment van arrestatie en bij het begin van detentie of gevangenhouding, of zeer spoedig daarna, door de autoriteit die verantwoordelijk is voor respectievelijk zijn arrestatie, detentie of gevangenhouding, voorzien worden van informatie over en een uitleg van zijn rechten en hoe hij van die gebruik kan maken.”⁵⁴

Conclusie

51. Het EHRM heeft benadrukt dat autoriteiten alle redelijke maatregelen dienen te treffen om te verzekeren dat een verdachte zich ten volle bewust is van zijn verdedigingsrechten en hoe hij die rechten kan uitoefenen. De autoriteiten moeten er actief voor zorgen dat de beschuldigde zijn recht op rechtsbijstand, op kosteloze rechtsbijstand en zijn zwijgrecht begrijpt. Het belang van het verstrekken van informatie over verdedigingsrechten, met name het recht op een advocaat, is herhaaldelijk bevestigd door andere internationale en Europese instellingen, waaronder het VN-Comité voor de Rechten van de Mens, het Europese Comité ter Voorkoming van Foltering, het VN-Subcomité voor de Voorkoming van Foltering en de Verenigde Naties. Een aantal andere internationale instellingen, waaronder het Comité voor de Rechten van de Mens, het CVF en het VN-Subcomité en verschillende organen van de VN heeft wederom het fundamentele belang van het zonder uitstel informeren van verdachten over hun basale rechten bevestigd.
52. Bovendien dient op grond van de nieuwe Richtlijn betreffende het recht op informatie iedere persoon die wordt gearresteerd in welk EU-land dan ook op de hoogte gesteld worden van zijn procedurele rechten, in eenvoudige en toegankelijke bewoordingen op het vroegst mogelijke moment in de procedure. De Europese Commissie heeft een modelverklaring van rechten doen uitgaan, waarin wordt opgesomd welke rechten zouden moeten worden medegedeeld in een eenvoudige, duidelijke vorm en wijze.

III. HET RECHT OP TOEGANG TOT HET BEWIJS

53. Op grond van het beginsel van ‘equality of arms’ heeft een verdachte in het beginstadium van de strafrechtelijke procedure recht op toegang tot het bewijs dat zich in het dossier bevindt, teneinde hem de kans te geven om de rechtmatigheid van zijn detentie aan te vechten. Dit is bevestigd door het EHRM en het Comité voor de Rechten van de Mens.

⁵³ CAT/C/SR.191, 14 november 1994, para. 46; CAT/C/SR.203, 22 november 1994, para. 37; CAT/C/SR.245, 11 juni 1996, para. 20; CAT/C/SR.247, 29 mei 1996, at para 37.

⁵⁴ *Beginselen inzake de bescherming van alle categorieën gedetineerden en gevangenen*, UNGA, U.N. Doc A/RES/43/173.

Het wordt ook uitdrukkelijk neergelegd in de Richtlijn betreffende het recht op informatie in strafprocedures.

Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens

54. Iedere persoon die van zijn vrijheid is beroofd door arrestatie of detentie heeft het recht op voldoende informatie en bewijs teneinde de rechtmatigheid van zijn detentie aan te vechten. Het recht van een beschuldigde of verdachte op toegang tot het bewijs in het dossier gedurende het stadium in de strafrechtelijke procedure vóór het proces volgt naar mening van het Hof uit het Verdrag, en wel uit een combinatie van artikel 5 lid 4 en artikel 6 lid 3 sub b van het EVRM, het fundamentele rechtsbeginsel van 'equality of arms' en de jurisprudentie van het EHRM.
55. Artikel 5 lid 4 stelt dat "een ieder, wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is." Artikel 6 lid 3 sub b garandeert voldoende tijd en faciliteiten aan de beklaagde voor de voorbereiding van zijn verdediging.
56. In de zaak *Shishkov v Bulgaria* vocht een persoon in voorlopige hechtenis een restrictie op zijn recht op toegang tot het dossier gedurende het vooronderzoek aan. Het EHRM oordeelde dat bepaalde informatie aan de verdachte in hechtenis dient te worden verstrekt. Het EHRM benadrukte dat strafrechtelijke procedures "altijd 'equality of arms' tussen de partijen, de aanklager en de gedetineerde moeten verzekeren"⁵⁵ en stelde een inbreuk op artikel 5 lid 4 vast, met de volgende toelichting:
- "Equality of arms' is niet gegarandeerd wanneer de advocaat van de verdachte toegang wordt geweigerd tot die documenten in het onderzoeksdossier die essentieel zijn voor het effectief aanvechten van de rechtmatigheid, in de bedoeling van het Verdrag, van de detentie van zijn cliënt. Het concept rechtmatigheid van detentie is niet beperkt tot het naleven van de procedurele voorschriften in de nationale wetgeving maar heeft ook betrekking op de redelijkheid van de verdenking waarmee de arrestatie is onderbouwd, de legitimiteit van het doel van de arrestatie en de rechtvaardiging van de daaropvolgende detentie".⁵⁶
57. *Voldoende informatie.* Het EHRM heeft bepaald dat, hoewel er geen regel bestaat dat het gehele dossier beschikbaar moeten worden gesteld aan de verdachte of zijn juridisch vertegenwoordiger, "zij desondanks voldoende informatie dienen te ontvangen teneinde in staat te zijn om een gerecht te vragen om een beoordeling" van de rechtmatigheid van de detentie op grond van artikel 5 lid 4.⁵⁷ In *Garcia Alva v Germany* heeft het EHRM uitgelegd dat het recht van een verdachte of beklaagde om toegang te hebben tot het bewijs in het dossier volgt uit het recht op een proces op tegenspraak zoals bevestigd in artikel 6 van het EVRM en geoordeeld dat "zowel de aanklager als de verdediging de gelegenheid moet hebben om kennis te nemen van en commentaar te leveren op de observaties verzameld in het dossier en het bewijs dat wordt aangehaald door de wederpartij".⁵⁸ De autoriteiten moeten meer vrijgeven dan slechts de basale documenten zoals het arrestatiebevel, de verklaringen van de verzoeker en de verslagen van eventuele uitgevoerde onderzoeken.⁵⁹ De verdachte dient de gelegenheid te krijgen om bekend te worden met

⁵⁵ *Shishkov v Bulgaria*, EHRM, uitspraak van 9 januari 2003, para. 77. Zie ook *Lietzow v. Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001 para. 44; *Schöps v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, para. 44.

⁵⁶ *Shishkov v Bulgaria*, EHRM, uitspraak van 9 januari 2003, para. 77.

⁵⁷ *Shamayev and Others v. Georgia and Russia*, EHRM, uitspraak van 12 april 2005 para. 413; *Čonka v. Belgium*, EHRM, uitspraak van 5 februari 2002, para. 50.

⁵⁸ *Garcia Alva v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, para. 39.

⁵⁹ *Garcia Alva v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, paras. 40-43.

de resultaten van onderzoeken die tijdens de gehele procedure zijn uitgevoerd,⁶⁰ bijvoorbeeld door het vrijgeven van belangrijke getuigenverklaringen die gevolgen zouden kunnen hebben voor het besluit van voorlopige hechtenis.⁶¹ Het kan aanvaardbaar zijn om alleen toegang te geven aan de advocaat, maar niet aan de verdachte persoonlijk.⁶² Echter, als een verdachte geen advocaat heeft of zichzelf verdedigt, moet hij of zij persoonlijk toegang krijgen tot het dossier.⁶³

58. *Samenvatting zijn mogelijk onvoldoende.* Het EHRM heeft ook regels vastgesteld met betrekking tot de praktische aspecten van het bieden van toegang tot het bewijs. In *Mooren v Germany* oordeelde het EHRM dat het verstrekken van een samenvatting van het dossier van vier pagina's niet voldeed aan de verplichting van de aanklager om informatie vrij te geven, aangezien het de mogelijkheid van de verzoeker om zijn detentie aan te vechten op oneerlijke wijze beperkte. Gelijksortig was het oordeel dat een mondelinge weergave van de feiten en het bewijs in het dossier niet genoeg is om te voldoen aan het vereiste van 'equality of arms'.⁶⁴ Het feit dat het nationale gerecht later toegaf dat de procedurele rechten van de verzoeker waren ingeperkt door het gebrek aan toegang tot het dossier en zijn advocaat toestond om het dossier op een later moment alsnog te bekijken, was geen remedie voor de procedurele tekortkomingen die in de eerdere stadia van de procedure hadden plaatsgevonden.⁶⁵ Het EHRM heeft geoordeeld dat de autoriteiten hun procedure zo moeten organiseren dat de verdediging het dossier zonder onnodige vertraging kan raadplegen en dat ze daarbij niet overdreven formalistisch moeten zijn.⁶⁶
59. *Restrictieve uitleg van beperkingen.* Iedere beperking van het recht op toegang tot het bewijs in het dossier dient strikt noodzakelijk te zijn en restrictief te worden uitgelegd. Bovendien moet de beperking afgewogen te worden tegen andere maatregelen teneinde 'equality of arms' te waarborgen. Het EHRM heeft de noodzaak dat strafrechtelijke onderzoeken efficiënt worden uitgevoerd erkend, wat ook met zich mee kan brengen dat een gedeelte van de informatie die tijdens die onderzoeken wordt verzameld, geheim wordt gehouden om te voorkomen dat verdachten knoeien met het bewijs, getuigen lastig vallen of de loop van het recht ondermijnen.⁶⁷ Echter, het EHRM heeft ook gesteld dat "naar dit legitieme doel niet gestreefd kan worden ten koste van substantiële beperkingen op de rechten van de verdediging".⁶⁸ Het EHRM heeft geoordeeld dat informatie die essentieel is voor het beoordelen van de rechtmatigheid van een detentie op een passende wijze beschikbaar moet worden gesteld aan de advocaat van de verdachte, zelfs in zaken waarin de nationale autoriteiten hebben gesteld dat zij bezorgd waren over heimelijke samenspanning en geknoei met het bewijs,⁶⁹ of het risico dat het succes van nog lopende onderzoeken te niet zou worden gedaan.⁷⁰ Iedere beperking moet strikt noodzakelijk zijn en iedere moeilijkheid die de beperking van zijn rechten oplevert voor de verdediging dient in de procedure die volgt te worden opgelost.

⁶⁰ *Natunen v Finland*, EHRM, uitspraak van 31 maart 2009, para. 42; *Galstyan v Armenia*, EHRM, uitspraak van 15 november 2007, para. 84.

⁶¹ *Lietzow v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, paras. 45-48; *Garcia Alva v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, paras. 40-43.

⁶² *Kamasinski v Austria*, EHRM, uitspraak van 19 december 1989, para. 88; *Kremzow v. Austria*, EHRM, uitspraak van 21 september 1993, para. 52.

⁶³ *Foucher v France*, EHRM, uitspraak van 18 maart 1997, paras. 35-36.

⁶⁴ *Mooren v Germany*, EHRM, uitspraak van 9 juli 2009, paras. 121-125.

⁶⁵ *Mooren v Germany*, EHRM, uitspraak van 9 juli 2009, para. 121.

⁶⁶ *Schöps v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, paras. 47-55.

⁶⁷ *Lietzow v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, para. 47; *Jasper v the United Kingdom*, EHRM, uitspraak van 16 februari 2000, para. 43; *Dowsett v the United Kingdom*, EHRM, uitspraak van 24 juni 2003, para. 42.

⁶⁸ *Shishkov v Bulgaria*, EHRM, uitspraak van 9 januari 2003, para. 77.

⁶⁹ *Lietzow v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, paras. 45, 47.

⁷⁰ *Garcia Alva v Germany*, EHRM, uitspraak van 13 februari 2001, para. 42.

60. In de zaak *Moiseyev v Russia* beargumenteerde de regering dat toegang tot het dossier beperkt was op grond van zorgen over de staatsveiligheid. Het EHRM oordeelde dat beperkingen in de toegang desondanks gelimiteerd moeten zijn in reikwijdte, passend en gebaseerd op de wet:

“Het Hof aanvaardt dat overwegingen van staatsveiligheid er in sommige omstandigheden toe kunnen leiden dat procedurele restricties worden opgelegd in zaken waarin staatsgeheimen een rol spelen. Desalniettemin, zelfs als de staatsveiligheid in het geding is vereisen de begrippen rechtmatigheid en heerschappij van het recht in een democratische samenleving dat maatregelen die gevolgen hebben voor fundamentele mensenrechten, zoals het recht op een eerlijk proces, een basis hebben in het recht en passend zijn om hun beschermende functie succesvol uit te oefenen.”⁷¹

Rechtlijn betreffende het recht op informatie in strafprocedures

61. De Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht op informatie in strafprocedures verbindt groot belang aan volledige, onbeperkte en vrije toegang tot het dossier. Artikel 7 lid 1 van de Richtlijn stelt:

“1. Wanneer een persoon in enige fase van de strafprocedure is aangehouden en gedetineerd, zien de lidstaten erop toe dat de stukken betreffende de zaak die in het bezit zijn van de bevoegde autoriteiten en die essentieel zijn om de rechtmatigheid van de aanhouding of de detentie overeenkomstig het nationale recht daadwerkelijk aan te vechten, ter beschikking worden gesteld van de aangehouden personen of hun advocaten.

2. De lidstaten zien erop toe dat verdachten of beklaagden of hun advocaten toegang wordt verleend tot ten minste alle bewijsstukken waarover de bevoegde autoriteiten beschikken en die belastend of ontlastend voor de betrokkenen zijn, teneinde een eerlijk verloop van de procedure te waarborgen en de voorbereiding van de verdediging mogelijk te maken.”

62. Artikel 7 lid 3 en Overweging 30 van de Richtlijn benoemt ook het moment waarop toegang tot het dossier moet worden gegeven. Toegang zou snel genoeg moeten worden gegeven om de effectieve uitoefening van de rechten van de verdediging mogelijk te maken en uiterlijk voordat een gerecht wordt gevraagd om te beslissen over de rechtmatigheid van de arrestatie of detentie op grond van artikel 5 lid 4 EVRM. Overweging 34 vereist dat toegang kosteloos wordt verschaft.
63. Overweging 32 herhaalt het belang van volledige toegang tot het dossier en specificeert dat een beperking op het recht op toegang tot het materiële bewijs dat in handen is van de bevoegde autoriteiten alleen gerechtvaardigd kan worden als er sprake is van “een ernstige bedreiging voor het leven of fundamentele rechten van een ander persoon of wanneer het weigeren van toegang strikt noodzakelijk is om een belangrijk algemeen belang te waarborgen.” Deze overweging stelt dat iedere weigering van toegang afgewogen moet worden tegen de rechten van de verdediging en restrictief geïnterpreteerd moet worden in navolging van het recht op een eerlijk proces op grond van het EVRM.

Andere internationale maatstaven

Internationaal Verdrag inzake de Burgerrechten en Politieke Rechten

64. Het recht van een verdachte of beklaagde op toegang tot het bewijs is ontwikkeld door de toepassing van artikel 14 lid 3 sub b van het IVBPR, dat het recht van de verdachte in strafrechtelijke procedures om “voldoende tijd en faciliteiten te hebben die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging” garandeert. In Algemene Aanbeveling 32 heeft het Comité voor de Rechten van de Mens benadrukt dat “voldoende faciliteiten ook toegang

⁷¹ *Moiseyev v Russia*, EHRM, uitspraak van 9 oktober 2008, paras. 215-217. Zie ook *Matyjek v Poland*, EHRM, uitspraak van 24 september 2007, para. 59.

tot documenten en andere bewijs omvat; deze toegang dient alle zaken te omvatten die de aanklager van plan is om bij het gerecht tegen de beschuldigde in te brengen of dat ontlast. Ontlastend materiaal dient te worden opgevat niet alleen als materiaal dat onschuld bewijst, maar ook ander bewijs dat de verdediging zou kunnen helpen (bijvoorbeeld aanwijzingen dat een bekentenis niet vrijwillig is afgelegd)".⁷²

Conclusie

65. Teneinde het beginsel van 'equality of arms' in stand te houden heeft het EHRM geoordeeld dat een verdachte in de eerste stadia van strafrechtelijke procedures het recht heeft op toegang tot dat bewijs in het dossier dat hem in staat stelt om de rechtmatigheid van zijn detentie aan te vechten. Dit omvat de uitkomsten van onderzoeken die gedurende de procedure worden uitgevoerd, maar ook bewijs dat betrekking heeft op de redelijkheid van de verdenking waarmee de arrestatie is onderbouwd, de legitimiteit van het doel van de arrestatie en de rechtvaardiging van de detentie. Dit bewijs moet verstrekt worden zonder onnodige vertraging en iedere beperking van het recht op toegang tot het bewijs in het dossier dient strikt noodzakelijk te zijn, restrictief te worden uitgelegd en in evenwicht gehouden door andere vormen van bescherming van 'equality of arms'. Het Comité voor de Rechten van de Mens heeft het algemene beginsel dat verdachten recht hebben op toegang tot documenten en bewijs in het dossier onderschreven en benadrukt dat dit ook ontlastend materiaal omvat.
66. De maatstaven van het EVRM en het IVBPR worden nu weerspiegeld in de Richtlijn betreffende het recht op informatie, die bindende verplichtingen schept voor alle EU-lidstaten om ervoor te zorgen dat een beschuldigde of zijn advocaat toegang verkrijgt tot alle documenten in het dossier die relevant zijn voor de beoordeling van de rechtmatigheid van de arrestatie of detentie. De Richtlijn maakt ook duidelijk dat toegang kosteloos dient te zijn en ruim op tijd dient te worden gegeven teneinde de beschuldigde in staat te stellen zijn verdediging voor te bereiden of om besluiten die voor het proces worden genomen, aan te vechten. Lidstaten die nog niet volledig voldoen aan de beginselen in de Richtlijn zullen hun nationale rechtssystemen dienen aan te passen om dat te doen.

CONCLUSIE BETREFFENDE HET RECHT OP INFORMATIE

67. Het EVRM en het IVBPR stellen gedetailleerde regels over welke informatie moet worden verstrekt aan een verdachte of beschuldigde van strafbare feiten tijdens de eerste stadia van strafrechtelijke procedures. Deze informatie omvat de redenen voor arrestatie, de materiële feiten die hij gepleegd zou hebben die de basis vormen van de beschuldiging tegen hem en de juridische kwalificatie van die feiten. Iedere verdachte dient ook geïnformeerd te worden over zijn verdedigingsrechten en het EHRM heeft benadrukt dat gerechtelijke autoriteiten alle redelijke maatregelen dienen te treffen om te verzekeren dat verdachten zich volledig bewust zijn van hun rechten vanaf het eerste begin van de strafrechtelijke procedure. Tenslotte heeft een verdachte het recht op toegang tot het bewijs in het dossier dat hem in staat stelt om de rechtmatigheid van zijn detentie aan te vechten.
68. De Raad van de Europese Unie heeft het recht op informatie aangemerkt als een belangrijk onderdeel van de EU-routekaart, die tot doel heeft om volledige implementatie van en respect voor minimummaatstaven betreffende de rechten van beschuldigten en verdachten in de gehele EU te verzekeren.⁷³ Nu de Richtlijn betreffende het recht op informatie in strafprocedures is aangenomen door de Raad en het Parlement van de EU, moeten alle lidstaten ervoor zorgen dat hun strafrechtelijke systeem voldoet aan de minimummaatstaven van de Richtlijn.

⁷² VN-CRM, Algemene Aanbeveling nr. 32, *Recht op gelijke behandeling bij de rechtbank en het tribunaal en recht op een eerlijk proces*, UN Doc. CCPR/C/GC/32, 23 augustus 2007, para. 33.

⁷³ Resolutie van de Raad van 30 november 1999, (2009/C 295/01).

